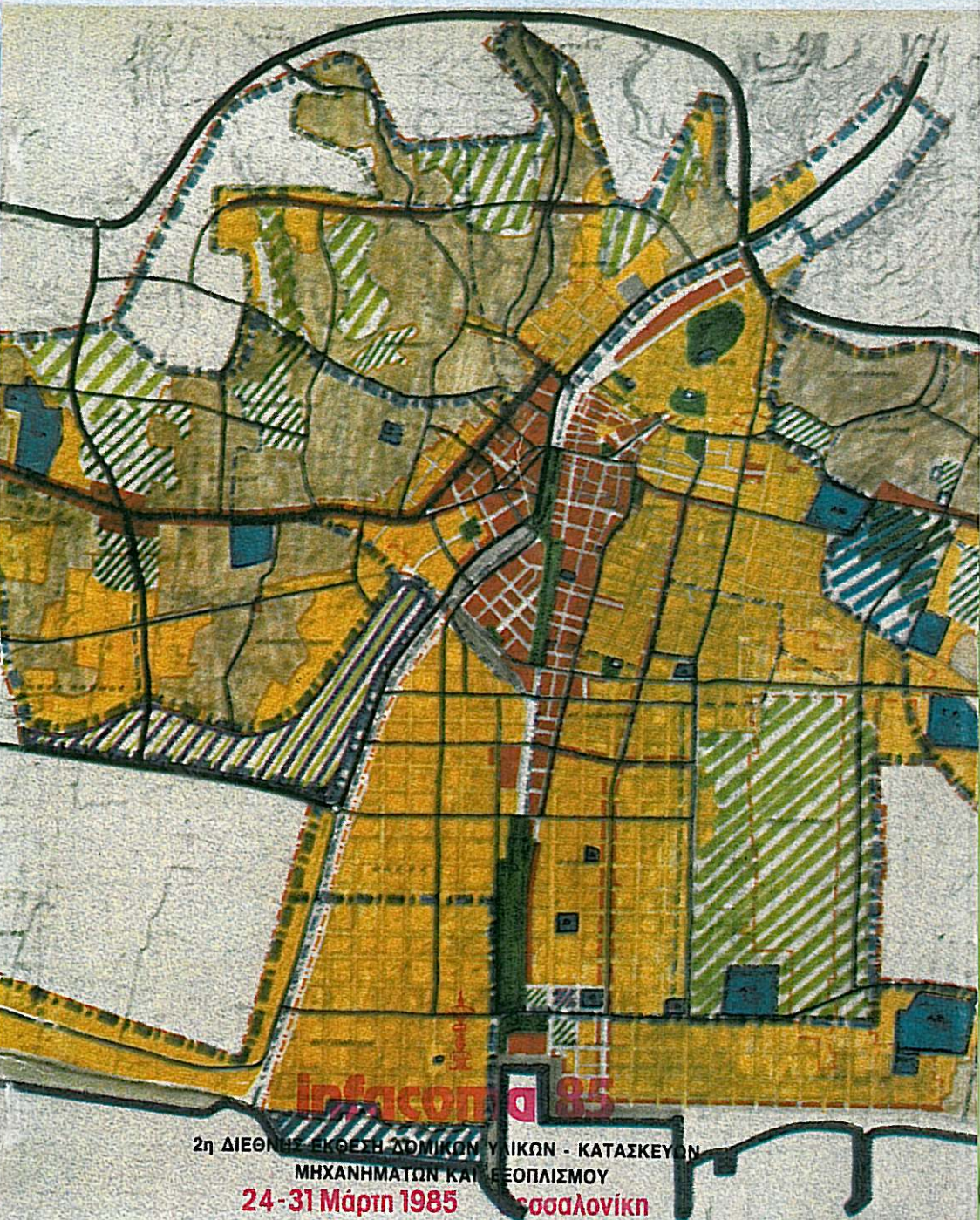

καλαματα' 85

2η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΡΟΦΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
24-31 Μάρτη 1985

Αθήνα - Θεσσαλονίκη

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Είναι πολύ φυσικό να αναρωτηθεί κανείς "μα τι δουλειά μπορεί να έχει ένας Δήμος σε μιά έκθεση δομικών υλικών, κατασκευών-εξοπλισμού;" Και όμως. Τα δομικά υλικά προορίζονται για την παραγωγή έργων, επηρεάζουν και επηρεάζονται από τον τρόπο της παραγωγής των έργων, επηρεάζουν και επηρεάζονται από το μοντέλλο ανάπτυξης της πατρίδας μας.

Σήμερα είναι αναμφισβήτητο ότι η χώρα μας περνάει μιά μεταβατική φάση. Από ένα συγκεντρωτικό μοντέλλο ανάπτυξης, περνάει σταδιακά σ'ένα αποκεντρωμένο μοντέλλο, μέσα από νέους θεσμούς και νέες πολιτικές επιλογές. Στο επίκεντρο αυτής της διαδικασίας βρίσκεται η Τοπική Αυτοδιοίκηση(Τ.Α.) που καλείται να γίνει φορέας ανάπτυξης και προγραμματισμού, έτσι ώστε η προσπάθεια για την αποκέντρωση- που είναι όρος για την εθνική μας επιβίωση -να ολοκληρωθεί θετικά.

Με τη συμμετοχή μας αυτή σ'αυτή την έκθεση θέλουμε να προβάλλουμε τη προσπάθεια ενός τυπικού επαρχιακού Δήμου όπως είναι ο Δήμος Καλαμάτας, που πασχίζει να γίνει ουσιαστικός μοχλός ανάπτυξης και προγραμματισμού. Μέσα από χάρτες φωτογραφίες και σύντομα κείμενα προσπαθούμε να αναδείξουμε τα βασικά σημεία μιάς ολοκληρωμένης προσπάθειας τοπικού σχεδιασμού και ανάπτυξης. Μιάς προσπάθειας που βασικά της εργαλεία είναι :

- Α. ο επιστημονικός σχεδιασμός
- Β. η αξιοποίηση των νέων θεσμών
- Γ. η επιστημονική στελέχωση και οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου
- Δ. οι συμμετοχικές διαδικασίες

Τα 4 παραπάνω σημεία θ'αποτελέσουν και τις βασικές ενότητες στην παρουσίαση της πρότασής μας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΝΟΣ

Α. Επιστημονικός σχεδιασμός

Στη χώρα μας η μελέτη, ο προγραμματισμός και η επιστημονική αντιμετώπιση των προβλημάτων είναι μιά υπόθεση πολύ παρεξηγημένη και υποβαθμισμένη.

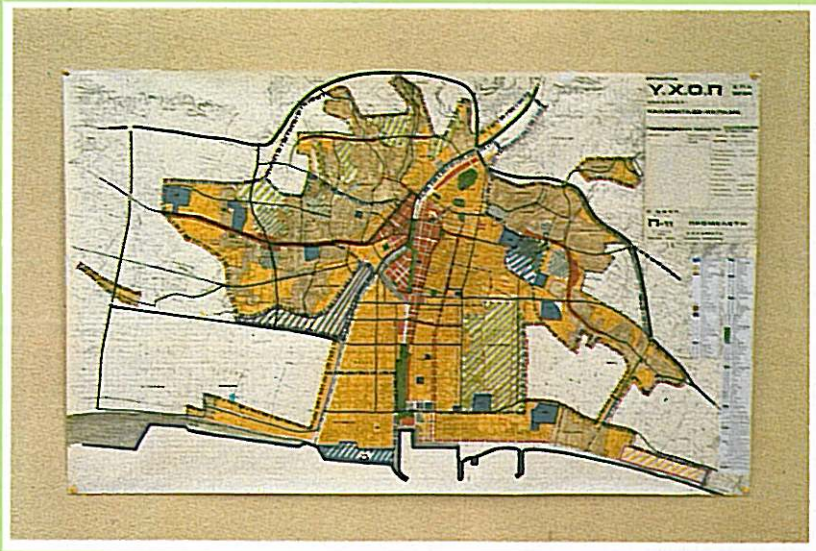
Στο εθνικό επίπεδο η αναπτυξιακές επιλογές δεν μπορούν να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα, αφού λείπει ένας συνολικός χωροταξικός σχεδιασμός.

Στο τοπικό επίπεδο η έννοια της μελέτης είτανε περίπου άγνωστη έννοια πριν λίγα χρόνια.

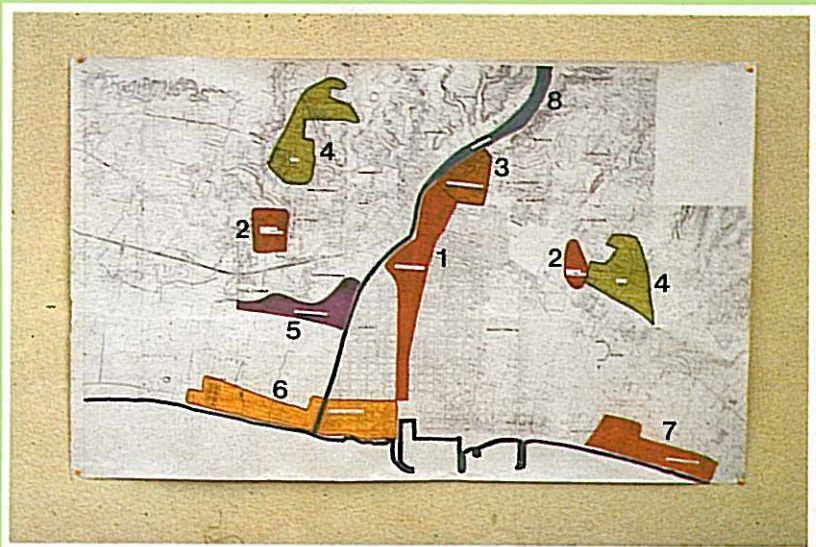
Η δουλειά στο Δήμο Καλαμάτας εμπνέεται κατά κύριο λόγο από μιά επίμονη προσπάθεια για την επιστημονική αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων της πόλης που ο σχεδιασμός της

- α) ξεκίνησε με την Πολεοδομική Μελέτη
- β) συνεχίστηκε με τη Μελέτη "Ολοκληρωμένων Ενοτήτων" με ιδιαίτερη έμφαση σε προβληματικές περιοχές της πόλης και
- γ) ολοκληρώνεται με ειδικές Μελέτες συγκεκριμένων χώρων - κτιρίων κ.λ.π. που αναδείχτηκαν από τις μελέτες των "ολοκληρωμένων ενοτήτων".

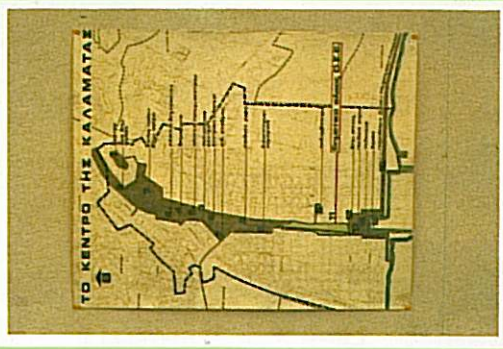
Η πρόταση για την ανάπτυξη της πόλης (ρυθμιστικό σχέδιο)

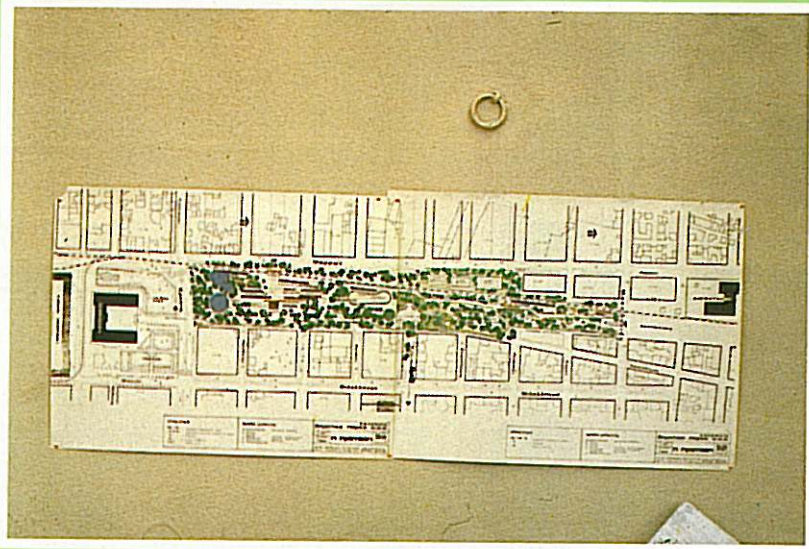
Οι ενότητες με ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη της πόλης όπως προκύψανε από την μελέτη του ρυθμιστικού

- 1) Κέντρο πόλης
- 2) Κέντρα γειτονιάς
- 3) Ιστορικό κέντρο
- 4) Ζώνη ενεργού πολεοδομίας (ΖΕΠ)
- 5) Βιομηχανικό πάρκο
- 6) Δυτική παραλία
- 7) Τουριστική ζώνη
- 8) Νέδοντας

Η Μελέτη του κέντρου
της πόλης

Η μελέτη του Δημοτικού Πάρκου στο τμήμα
της γενικότερης μελέτης του κέντρου της πόλης

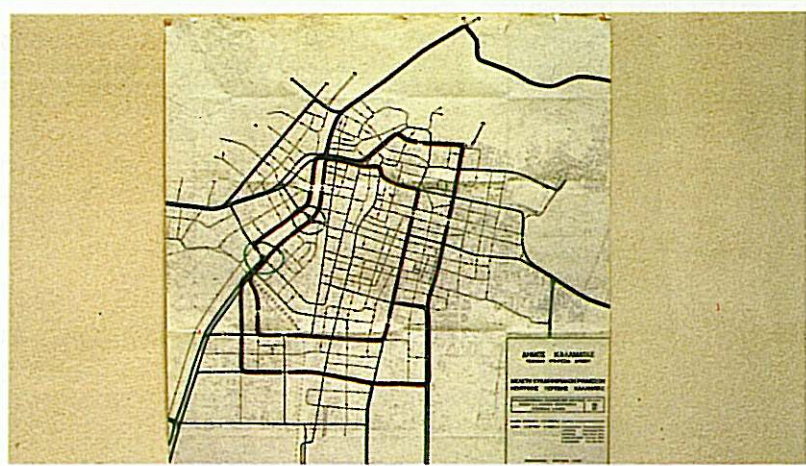
Εργασίες διαμόρφωσης του πάρκου

Ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα για το πως καταλήγουμε από το γενικό σχεδιασμό της πόλης σε σημειακές ρυθμίσεις και έργα

Η πρόταση του κυκλοφοριακού όπως προκύπτει από το ρυθμιστικό

Η μελέτη του δακτυλίου του κέντρου της πόλης, μέρος της γενικότερης μελέτης του κυκλοφοριακού

Εικόνα από διαμορφωμένο κόμβο όπως κατασκευάστηκε και λειτουργεί τώρα

B. Νέοι θεσμοί

Το γεγονός ότι κατά καιρούς αρκετές πόλεις στη χώρα μας απόκτησαν Ρυθμιστικό Σχέδιο που ποτέ όμως δεν πραγματοποιήθηκε, δείχνει ξεκάθαρα πως ο σχεδιασμός είναι "αναγκαία αλλά όχι και ικανή συνθήκη" για την ολοκλήρωση ενός προγράμματος. Ειδικά στη Καλαμάτα, όταν τελείωσε η μελέτη του γενικού σχεδιασμού-παρ'ότι ακόμα δεν έχει νομοθετηθεί- θεωρήθηκε σα βασική και μοναδική "πυξίδα" για κάθε σύμβαση του Δήμου αλλά και όλων των φορέων του Δημόσιου τομέα στη πόλη.

Για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος απαιτούνται δύο βασικές προϋποθέσεις (που αποτελούν την "ικανή συνθήκη").

- η πολιτική βούληση, τόσο από την Πολιτεία όσο και από τη Τ.Α.

- η εξασφάλιση των πόρων

Οι παραπάνω προϋποθέσεις με τη σειρά τους υπηρετούνται από τους νέους θεσμούς για την αποκέντρωση και την καταξίωση των θεσμών της Τ.Α. Χαρακτηριστικά μπορεί να γίνει αναφορά

- 1) στο Νόμο 1235/82 που αναβαθμίζει τη λειτουργία των Νομαρχιακών Συμβουλίων και καθιερώνει τη λαϊκή συμμετοχή
- 2) στο Νόμο 1262 περί κινήτρων που δίνει "πριμ" στις Δημοτικές Επιχειρήσεις 15% πάνω από τον ιδιωτικό τομέα
- 3) στον Οικιστικό Νόμο 1337 και στη συνέχεια στην Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (Ε.Π.Α.)
- 4) στο Νόμο 1416 που - πέρα από τις δεκάδες θετικές του διατάξεις για την καταξίωση του θεσμού της Τ.Α. - αποφασιστικά διευρύνει το μέτωπο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Τ.Α.

- Καθιερώνει για πρώτη φορά δύο πρωτοποριακούς θεσμούς

- a) τις προγραμματικές συμβάσεις και

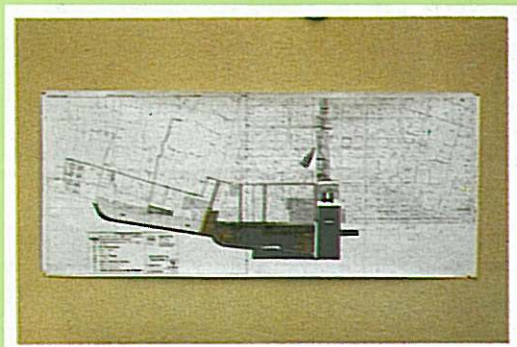
- b) τους αναπτυξιακούς συνδέσμους

Δίπλα στα παραπάνω πρέπει να προσθέσουμε τη σημαντική μετακίνηση πόρων από το κέντρο στη περιφέρεια, είτε μέσα από τα Νομαρχιακά προγράμματα είτε απ'ευθείας στην Τ.Α. (π.χ. πρόγραμμα ανεργίας)

Ας δούμε πως ο Δήμος Καλαμάτας αξιοποιεί αυτό το νέο κλίμα και τους νέους θεσμούς

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Η μελέτη των έργων (για την κατασκευή Μαρίνας στην Δ.Παραλία) που θα γίνουν με προγραμματική σύμβαση του Δήμου Καλαμάτας-ΕΟΤ-Λιμενικού Ταμείου Καλαμάτας.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Το έργο της Κεντρικής αγοράς Καλαμάτας Κ.Α.Κ. ΑΕ

Η ΚΑΚ ΑΕ είναι δημοτική επιχείρηση Λαϊκής Βάσης προϋπολογισμού 250 εκ.Χρηματοδότηση : Ν. 1262 130 εκ.

Δάνειο από ΑΤΕ 75 "

Λαϊκή συμμετοχή 25 "

Δήμος Καλαμάτας 15 "

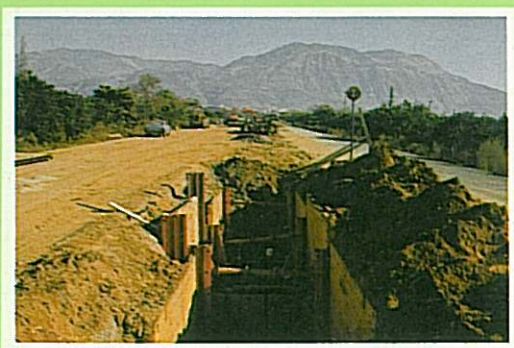

Τα έργα της Δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης αποχέτευσης Καλαμάτας (ΔΕΥΑΚ) προΐπ. 2 δις

Εσωτ. Δίκτυα

Κεντρικός αγωγός

Βιολογικός καθαρισμός

Το Δημοτικό αναψυκτήριο που λειτουργεί με τη μορφή Δημ. επιχείρησης.

Η Κεντρική σκηνή του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.). Λειτουργεί με τη μορφή Δημοτικής Επιχείρησης

Τα έργα από το Α΄ Γυμνάσιο Καλαμάτας στο οποίο θα στεγαστεί το Δημ. Ωδείο. Το πρόγραμμα ολοκληρωμένης πολιτιστικής ανάπτυξης που περιλαμβάνει δραστηριότητες στη μουσική το χορό τα εικαστικά τον κινηματογράφο και τον ελεύθερο χρόνο της νεολαίας, θα λειτουργεί με τη μορφή Δημοτικής επιχείρησης πολιτιστικής ανάπτυξης (Δ.Ε.Π.Α.Κ)

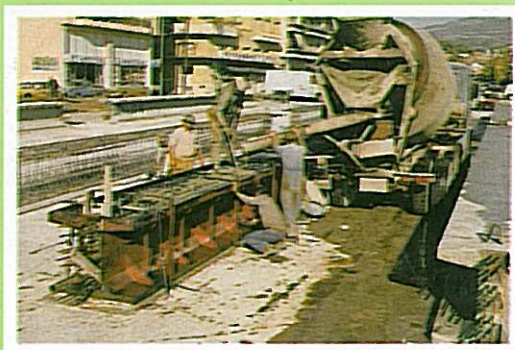

ΤΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Δ. ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Κατασκευή Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας (προΐπ. 150 εκ.)
Κατασκευάζεται απολογιστικά από την τεχνική υπηρεσία του Δήμου.

Κάλυψη χειμάρου Νέδοντα με προκατασκευασμένους-προτεταμένους δοκούς (προΐπ. 100 εκ.). Κατασκευάζεται απολογιστικά από τη Τεχνική υπηρεσία του Δήμου.

Δημοτικό Πάρκο Ο.Σ.Ε. (προΐπ. 150 εκ.) κατασκευάζεται απολογιστικά από την Τ.Υ. του Δήμου.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

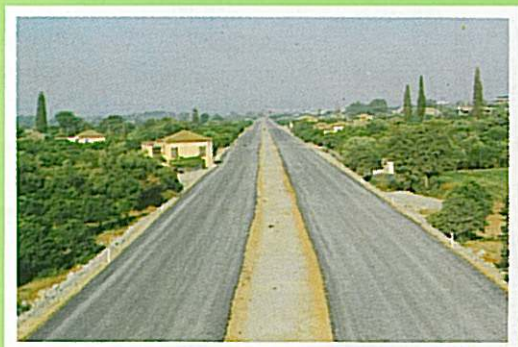

Βιομηχανικά σφαγεία Καλαμάτας. Το έργο αυτό (πρόσπ. 300 εκ.) αποκεντρώθηκε από το Υπ. Γεωργίας και κατασκευάζεται από τη Τ. Υπ. του Δήμου.

Βρεφονηπιακός σταθμός Παραλίας. Αποκεντρώθηκε από το Υπ. Κοινωνικών Υπηρεσιών και κατασκευάζεται απολογιστικά από την Τ. Υπ. του Δήμου

Νέα είσοδος Καλαμάτας. Αποκεντρώθηκε από το Υπ. Δημ. Έργων και κατασκευάστηκε απολογιστικά από την Τ. Υπ. του Δήμου.

ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πρόγραμμα για την καταπολέμηση της ανεργίας του Υπ. Εσωτερικών. Τρία από τα έργα του προγράμματος αυτού που κατασκευάζονται απολογιστικά από την Τ. Υπ. του Δήμου

Επισκευή Δημοτικού μεγάρου

Αναπαλάωση Ζουμπουλείου κληροδοτήματος Καλαμάτας που θα στεγάσει την Δημοτική σχολή χορού

Χαρακτηριστικός κόμβος κυκλοφοριακής ρύθμισης

Γ. Επιστημονική στελέχωση και οργάνωση

Είναι γνωστό ότι μέχρι τα τελευταία χρόνια η επιστημονική στελέχωση των Υπηρεσιών των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης ήταν χαμηλή έως ανύπαρκτη. Κάτω απ' αυτές τις προϋποθέσεις η προσπάθεια για την εφαρμογή από τη Τοπική Αυτοδιοίκηση ενός φιλόδοξου προγράμματος ανάπτυξης είναι σίγουρα καταδικασμένη.

Έτσι γίνεται πιά επιτακτική η ανάγκη της δημιουργίας συγχρόνων, επιστημονικά στελεχωμένων και αποτελεσματικών υπηρεσιών που να μπορούν να καλύψουν το μεγάλο φάσμα αντικειμένου που καλείται να αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στο Δήμο μας για παράδειγμα απασχολούνται σήμερα μιά σειρά Επιστημονικές Ειδικότητες με κάθε δυνατή μορφή σχέσης εργασίας που υλοποιεί καθημερινά το Δημοτικό Πρόγραμμα.

Έτσι σήμερα απασχολούνται :

- στην Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου 4 μόνιμοι Μηχανικοί και 12 με σύμβαση έργου που καλύπτουν το φάσμα μελέτης και εκτέλεσης των Δημοτικών Έργων
- 5 μηχανικοί που ασχολούνται αποκλειστικά με το σχέδιο της πόλης και την Ε.Π.Α.
- 5 μηχανικοί που υποστηρίζουν τις Δημοτικές Επιχειρήσεις (ΔΕΥΑΚ κ.λ.π.)
- 20 Εργοδηγοί ή Τεχνολόγοι
- Οικονομολόγοι για την υποστήριξη των Δημοτικών Επιχειρήσεων καθώς και ειδικευμένοι επιστήμονες όπως Πολεοδόμοι, Συγκοινωνιολόγοι, Λιμενολόγοι κ.λ.π. που συνεργάζονται με την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου για την επίλυση και μελέτη εξειδικευμένων προβλημάτων.

Έτσι και το αναπτυξιακό πρόγραμμα του Δήμου προωθείται από τον ίδιο τον Δήμο και τις υπηρεσίες του πιά αποτελεσματικά και για κάθε θέμα που προκύπτει όσο ειδικό και αν είναι υπάρχει πάντα μελέτη, άποψη, γνώμη του ειδικού επιστήμονα.

Ο συνδυασμός λοιπόν της άποψης του πολιτικού φορέα στο τοπικό επίπεδο (που είναι το Δημοτικό Συμβούλιο) και της έγκυρης επιστημονικής άποψης οδηγεί σε μιά ιδανική σύνθεση απόψεων που αναβαθμίζει αποφασιστικά το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Με τις προϋποθέσεις αυτές είναι σε θέση η Τ.Α. να αρθρώσει το "δικό της" πολιτικό λόγο.

Δ. Συμμετοχικές διαδικασίες

Μιλήσαμε για επιστημονικό σχεδιασμό, για τους νέους θεσμούς για στελέχωση και οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου. Όλα αυτά όμως δεν μπορούν να οδηγήσουν ποτέ σ'ένα ουσιαστικά αποκεντρωμένο μοντέλλο ανάπτυξης, χωρίς τις συμμετοχικές διαδικασίες που πρέπει από τη μιά μεριά να φτάνουν μέχρι το πλιό απομακρυσμένο Δημότη κι από την άλλη μέχρι το κεντρικότερο όργανο σχεδιασμού και λήψης των αποφάσεων.

Η προσπάθεια για να αξιοποιηθεί η λαϊκή συμμετοχή στην πόλη μας μπορεί να καταγραφεί στα παρακάτω

. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο έγινε και γίνεται σε ΑΝΟΙΧΤΑ Δημοτικά Συμβούλια όπου ακούγονται οι θέσεις και προτάσεις ωορέων ή Ληιστών.

Ανοιχτό συμβούλιο για το Ρυθμιστικό Σχέδιο

Συνοικιακή συνέλευση

- Τα συνοικιακά προγράμματα διαμορφώνονται κατά κύριο λόγο από τους τοπικούς συνοικιακούς συλλόγους μέσα από τις λαϊκές τους συνελεύσεις.
- Στο Νομαρχιακό Συμβούλιο προβάλλονται ιεραρχημένα εκείνα τα προβλήματα που η σπουδαιότητά τους αναδεικνύεται μέσα από το σχεδιασμό της πόλης
- Στα προγράμματα του Δημόσιου τομέα ακολουθείται συνεννόηση και διαδικασία τέτοια που τελικά τα προγράμματα να προσαρμόζονται στις εντολές του Ρυθμιστικού της Πόλης (π.χ. Λιμάνι, Εθνικός Δρόμος Καλαμάτας-Κορίνθου, Μαρίνα, ΟΑΕΚ, Σχολικά κτίρια κ.λ.π.).
- Στη διαμόρφωση των εθνικών επιλογών που αφορούν το Νομό Μεσσηνίας, συμμετέχουμε αποφασιστικά μέσα από το δετές πρόγραμμα στις διαδικασίες του Δημοκρατικού Προγραμματισμού
- και το διεκδικητικό κίνημα της τοπικής αυτοδιοίκησης για τα μεγάλα θέματα του Νομού.

Από το Α' Συνέδριο της Τ.Ε.Δ.Κ. Μεσσηνίας

Από τη συγκέντρωση του Δήμου τον Οκτώβρη του '80

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με τις διαδικασίες που αναφέραμε στα προηγούμενα κεφάλαια, πραγματοποιούμε καθημερινά το πρόγραμμα του Δήμου. Ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα οικονομικής-κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, με κύριους άξονες την αποκέντρωση και την λαϊκή συμμετοχή

Στον πιο κάτω πίνακα βλέπουμε πως διαμορφώθηκε το τεχνικό πρόγραμμα του Δήμου και των Δημοτικών Επιχειρήσεων τα τελευταία 8 χρόνια

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

Εξέλιξη τεχνικού προγράμματος του Δήμου (ποσα σε εκοτ)							
1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
14	15	20	65	130	300	700	1200

Συνοπτικά λοιπόν μπορούμε να διατυπώσουμε την πιο κάτω πρόταση

- Πρέπει να δυναμώσει ο Α' βαθμός Αυτοδιοίκησης
  - α) με τη συνένωση κοινοτήτων
  - β) με τους αναπτυξιακούς συνδέσμους
  - γ) με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων από τη κεντρική εξουσία

Και τούτο γιατί χωρίς αξιόπιστες πρωτοβάθμιες μονάδες που θα μπορούν να σχεδιάζουν, να προγραμματίζουν και να πραγματοποιούν δεν έχουμε ελπίδα να προχωρήσουμε σαν κράτος.

- Πρέπει η Τ.Α. μέσα από το νέο ευνοϊκό κλίμα, μέσα από ολοκληρωμένο επιστημονικό σχεδιασμό αξιοποιώντας τους νέους θεσμούς και τη λαϊκή συμμετοχή να διεκδικήσει τη θεσμοθέτηση του ΤΕΤΡΑΕΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ οικονομικής - κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης όπως έχει θεσμοθετηθεί το 5ετές εθνικό πρόγραμμα.
- Πρέπει για να ολοκληρωθεί ο αποκεντρωμένος περιφερειακός σχεδιασμός να προχωρήσουμε με πιο γοργά βήματα
  - α) στη καθιέρωση Β' & Γ' βαθμίδας Τ.Α.
  - β) στην επιτάχυνση των διαδικασιών για τη σύνταξη του νέου καταστατικού χάρτη της Τ.Α.